

Hur är det jobba politiskt när man har nedsatt hörsel? I tidigare nummer har hörselskadade politiker från S, M och FP berättat om hur de löser olika situationer där det kan vara svårt att höra. I detta nummer får ni möta representanter från de andra fyra riksdagspartierna.

VAL 2010

”Kollegerna har lärt sig gå rätt”

ROGER TIEFENSEE, 43, är riksdagsledamot för Centern och partiets gruppleddare i riksdagen. Han har kraftigt nedsatt hörsel på höger öra.

– Jag gick på årliga kontroller under hela uppväxttiden, men eftersom jag hör bra på vänster öra blev det aldrig av att skaffa hörapparat även om det var diskussion om det.

Sämre hörsel

Roger upplever att hörseln har försämrats något de senaste åren, men han har inte gjort något hörseltest eller försökt skaffa några hjälpmedel.

– Det finns på min ”att-göra-lista”.

Auris intervjuade Roger Karlsson, som han hette då, före valet 2002.

– Alla platser i riksdagen är numrerade och jag hamnade jag på plats 91, så jag blev 91:an Karlsson, ler han.

Men det är inte därför han har bytt namn till Tiefensee utan för att han har gift sig och tagit sin frus namn.

Hur har hörseln fungerat i politikerrollen?

– I stort har det gått bra. I utskottens mötesrum och där

Centerns riksdagsgrupp har sina möten finns högtalaranläggningar. När riksdagens kammare byggdes om och anpassades för funktionshindrade fick den även bättre högtalaranläggning.

– De svårigheter jag har upplevt är när det är mycket bakgrundsljud och många pratar på en gång, exempelvis vid mottagningar av olika slag. Eftersom jag hör dåligt på ena örat gäller det att placera sig rätt i mötesrum och att gå på rätt sida om den man pratar med. Det har mina kolleger i riksdagen lärt sig nu och frågar själva om de går på rätt sida. Tidigare kunde det uppstå situationer där andra undrade vad jag höll på med när jag gick i cirklar runt folk.

Karikatur i färg

2004 utsågs han till Årets centerparlamentariker och fick därmed äran att få en karikatyr upphängd i en korridor i Centerns lokaler vid riksdagshuset.

– Jag är den ende som är porträtterad i färg, påpekar han stolt.

Han tycker att det i stort sett blivit som han tänkt sig att vara riksdagsledamot.

– Jag har fått jobba med det som engagerar mig mest, miljö- och småföretagarfrågor.

– Sedan hade jag inte förväntat mig att bli gruppleddare under min andra mandatperiod i riksdagen. Det innebär mycket arbete med ledarskap, att få ledamöterna i riksdagsgruppen att känna att de kan utvecklas med sina uppdrag. Det är en stor utmaning, men

är samtidigt otroligt stimulerande.

Stor skillnad

Roger säger att det är stor skillnad när partiet är i opposition jämfört med då det ingår i regeringen.

– I opposition ligger fokus på att reagera på regeringens förslag, men också att formulera egna förslag med vetskap om att i stort sett alla kommer att bli nedröstade.

– Efter valet 2006 jobbar vi direkt mot regeringen och påverkar förslagen innan de kommer till riksdagen. Det är en stor tillfredsställelse att få chansen att förverkliga något som man drivit i opposition, men inte fått gehör för. Min första motion i riksdagen handlade om att ge företagare bättre villkor i sjukförsäkring och föräldraförsäkring. Den motionen avsågs. Nu efter snart åtta år har vi kunnat besluta just detta i riksdagen.

Har du engagerat dig utifrån din hörselnedsättning?

– Jag har bland annat motiverat om textning av tv-program i TV4. Nu i regeringsställning har jag varit aktiv för att ställa krav på tillgänglighet i public service.

– Centerpartiet har också varit pådrivande i att tillsätta en utredning om vardagstolkning, som bland annat kommer att beröra tillgång på tolkar och arbetshjälpmedel.

Till årets val toppar Roger riksdagslistan för Centern i Sörmland före Inger Fredriksson, Aurisreporter 2000-2001.

STEFAN ANDERSSON

Ulla släpper inte politiken

– HAR MAN EN GÅNG blivit politiker är det svårt att lägga av helt, säger Ulla Hoffmann, 68.

Hon lämnade sin riksdagsplats efter valet 2006 och är nu fritidspolitiker i Tyresö, men har även en del andra uppdrag åt Vänsterpartiet. Hon sitter med i partiets valberedning och ingår i den grupp som ska förhandla fram en gemensam utrikespolitik för S, V och MP.

Högtryck i hjärnan

Ulla säger att innan hon fick hörapparater hade hon ofta svårt att höra vad folk sa.

– Hjärnan fick hela tiden jobba för högtryck om jag skulle hänga med och då är det lätt att tolka något på fel sätt.

– Jag hade hört dåligt väldigt länge, men vid riksdagens läkarundersökning sa de först att det inte var tillräckligt för att jag skulle få hjälp.

Hon minns särskilt ett replikskifte med en moderat riksdagsledamot under en debatt om flyktingpolitiken där hon trodde att hon hade hört vad han sa och svarade på det.

– Vid debatter i riksdagen har man bara två minuters repliktid så det finns inte tid att fråga om. Då tar tiden slut innan man hunnit svara på frågan.

Till slut tröttnade hon på att be människor tala tydligare.

– Jag gick till läkaren och förklarade att det var ett hinder i mitt arbete och att jag måste kunna höra vad folk säger i debatter.

Då gjordes en noggrannare utredning där det konstaterades att Ulla har en ärftlig hörselnedsättning och att hon

behövde hörapparater.

– Det kändes ganska skönt. Jag var nöjd med att jag fick en diagnos och att jag fick hjälp.

– Mina älskade hörapparater, utbrister hon.

Hon berättar att hennes föräldrar brukade klaga på att hon var ouppmärksam när hon var liten.

– Så kan det ju ha varit, men jag tror att jag hörde dåligt redan då, säger hon.

Ulla är övertygad om att det har hänt att hon blivit arg i onödan och ibland svarat rakt ur i luften.

– Det kan nog hända nu också även om jag har hörapparater. Och vid större fester som till exempel efter vår partikongress är det nästan omöjligt att höra något. Det skulle inte hjälpa med tusen hörapparater när det blir så mycket sorl.

Hon tycker att HRF:s kampanj för bättre ljudmiljö är bra. Hon anser också att många borde lära sig att artikulera bättre.

– Det är ganska oartigt att inte bry sig om ifall andra inte kan höra vad du säger.

Fler funktionshindrade

Ulla Hoffmann vill att det blir fler personer med funktionsnedsättning i politiken.

– Inget funktionshinder ska få stoppa någon från att bli politiker och lägga sig i hur samhället ska utformas. Politik är till för att förändra och personer med funktionsnedsättning har erfarenheter som andra inte har.

Hennes politiska engagemang är fortfarande starkt, men hon saknar inte att sitta i riksdagen.



Saknar inte riksdagen. ”Nu fokuserar jag på det jag tycker är roligt”, säger Ulla Hoffmann.

– När jag slutade bestäme jag mig för att bara fokusera på sådant som jag själv tycker är roligt.

När Auris träffar henne på ”Kafé Marx” på Vänsterpartiets kansli är hon där för ett styrelsemöte med Fristadsfonden, en fond som instiftats av Vänsterpartiet för att hjälpa asylsökande som hotas av av-

visning. Som uppväxt på Väst-kusten är hon även intresserad av fiske och hon är sekreterare i Tyresö fiskevårdsförening. Men det hon nu tycker är allra roligast är varken fiske eller politik.

– Mitt allt överskuggande intresse är mina barnbarn. De är bäst i världen, säger hon.

STEFAN ANDERSSON



Fin utsikt. ”Nu tittar jag på Sagerska palatset”, kommenterar Roger.

www.horselbutiken.se

I hörselbutiken kan du bland mycket annat köpa:

- Batterier och tillbehör
- Hörselskydd
- Hjälpmiddel
- Hygien- och rengöringsprodukter från OtoVita™, se bild.

info@horselbutiken.se • Tel: 040-680 14 80

Anna Stenson är inte rädd för att ta strid för sina åsikter oavsett det gäller tillgänglighet eller miljöfrågor.

– Jag är kritisk men också optimist. Det går att förändra världen om bara viljan finns, säger hon.

En fighter i tillgänglighet

ENSAMSTÅENDE MAMMA till fem barn, gravt hörselskadad, teckenspråkig och andra namn på Miljöpartiets lista till kommunfullmäktige i Lidingö. Eftersom MP spås göra ett bra val kan Anna Stenson, 42, vara ganska säker på en plats.

Auris träffar henne på ett kafé i hemkommunen.

Hon reagerar på att det rätt-

visemärkta kaffet serveras i engångsmuggar.

– Så onödigt, utbrister hon.

Över huvud taget försöker hon leva så miljövänligt hon kan. Åker kollektivt, har ingen bil, undviker onödig konsumtion och köper helst närodlad.

Anna föddes med en grav hörselskada och när hon var tio år fick hon hjärninflammation som gjorde henne nästan

döv. Trots det gick hon under hela sin uppväxt i skolan med normalhörande, bland annat i Kenya eftersom hennes pappa hade utlandstjänst inom biståndsorganisationen Sida.

– Jag drillades hårt i språkträning och fick kämpa för att hänga med i skolan.

Det var först i vuxen ålder som hon började använda tolk i studierna.

Miljöfrågorna har alltid intresserat henne, men det var egentligen tillgänglighetsfrågorna – eller bristen på tillgänglighet – som fick henne att engagera sig politiskt.

– Jag åkte till Almedalen 2006 för att fråga politikerna om vad de gör för att förbättra tillgängligheten för hörselskadade och döva. Miljöpartiets representanter var de som gjorde bäst intryck och efter det blev jag medlem.

Vid kongresser och möten brukar Anna boka tolk, men det händer att hon blir utan.

– Då får jag försöka avläsa och om inget annat fungerar så kan man skriva lappar.

Minglar med tolk

Att stanna hemma för att hon inte kan höra eller inte får tolk skulle aldrig falla henne in.

– Det är jätteviktigt att gå dit och berätta att man är utestängd på grund av att det saknas slinga eller tolk. På så vis sprids kunskap om våra behov. Jag har aldrig skämts för att berätta att jag är hörselskadad och jag vägrar sitta hemma och tiga still.

Anna Stenson tycker att hon är mer delaktig med tolk.

– Jag gillar till exempel att mingla bland folk. Det är ett bra sätt att träffas och få kontakt. Med tolk fungerar det utmärkt men med hörapparater är det jättesvårt. Det blir så mycket störande ljud och man hör inte det man vill.

Hon tror att en del tycker att det är jobbigt att hon tjarar om tillgänglighet.

– Jag kan tänka mig att det kommer att suckas en del om jag får en plats i fullmäktige

På ena handens fingrar räknar hon upp de lokaler i kommunen som har fungerande slinga.

–Dåligt för en rik kommun som Lidingö, tycker hon.

På riksplanet

Att samhället är så långt från målet om full tillgänglighet 2010 gör henne upprörd.

– Till exempel sänds kommunfullmäktiges sammanträden på radio och på webb-tv utan text, vilket gör hörselskadade och döva utestängda.

Närmast är siktet alltså inställt på kommunpolitiken, men hennes mål är att även kunna påverka på riksplanet.

Hon ska bland annat utbilda partistyrelsen i tillgänglighetsfrågor med fokus på hörselskadade och döva. Hon ska också medverka på ett möte för allmänheten tillsammans med språkröret Maria Wetterstrand och riksdagskandidaten Gustav Fridolin.

ULRIKA NILSSON



Viker sig inte. Anna Stenson tar strid för bättre tillgänglighet i sin hemkommun.

Utebliven tolk till ett möte gjorde att Christian Dywik, 24, bestämde sig för att engagera sig politiskt. I höst hoppas han få en plats för Kristdemokraterna i landstingsfullmäktige i Örebro.

”Jag blev hindrad från att delta”

CHRISTIAN DYWIK GICK med i Kristdemokraternas ungdomsförbund, KDU, 2004.

– Jag var nyinflyttad i Örebro och min bror, som i dag är vice ordförande i KD i Kalmar, tyckte jag skulle gå med för att lära känna lite mer folk i stan.

I början var det mest det sociala som drog och det politiska intresset väcktes inte förrän han kom till sitt första riksmöte med KDU 2005. Han var ersättare och deltog för att få erfarenhet.

– Jag hade bokat tolk men när jag kom dit så satt jag där bland 300 hörande. En timma in på förhandlingarna ringde vi och frågade vart tolkarna tagit vägen. Då fick jag veta att jag inte skulle få någon. Denna händelse fick mig att inse att jag blev hindrad från att fullt ut delta i den politiska debatten. Så på sätt och vis kan man nästan tacka tolkproblemen för att jag började arbeta med politik.

Teater i sommar

Christian Dywik studerar på teaterpedagogiska programmet vid universitetet i Örebro. I sommar arbetar han på Salvastaden i Kalmar, en medeltida turistattraktion, där han gör rollen som den mecklenburgske spionen Sven Sture.

Han ser fram emot att få tillbringa sommaren i hemstaden, där familjen – mamma, pappa och storebror – bor.

Under uppväxten var Christian aktiv i olika sporter och han har tävlat i dövas landslag i flera grenar. Sedan några år satsar han bara på ishockey. Han är målvakt i Örebro DK Hockey och i Dövas hockeylandslag. Tiden som blir över efter studier och träning lägger han på politiken. Han är ledamot i KDU:s distriktsstyrelse och i höstens val står han som tionde namn på KD:s lista till landstingsfullmäktige i Örebro. Han hoppas på en plats för att bättre kunna driva frågor som tolk, äldrevård, familjepolitik och trygghet.

Egna erfarenheter

Han använder gärna sina egna erfarenheter som utgångspunkt i politiken.

– I fjol drev jag bland annat på för att vi ska verka för att all hörselvård och hörseltek-nisk utrustning ska ingå i hög-kostnadsskyddet. I år vill jag driva på för att stärka Örebros roll som Europas teckenspråkiga huvudstad och att det byggs ett ålderdomshem för döva här i stan.

En annan fråga som engagerar honom är tolkverksamhe-



Klättrar i politiken. Christian Dywik hoppas på en plats i landstingsfullmäktige.

tens organisation. Han tycker att staten ska ha ansvar för tolkcentralen i stället för landstingen.

Christians Dywiks grava hörselskada är medfödd och har de senaste åren försämrats så att han i stort sett bara kan uppfatta ljud med höger öra. Han är en skicklig avläsare men är även teckenspråkig och brukar använda tolk i möten.

Trygghet

– Jag brukar inte ha svårt att kommunicera med hörande, men när det är en grupp är det svårt och då vill jag ha tolk. Jag har missat flera möten på grund av avslag från tolkcentralen, men på senare år har jag fått till de stora mötena.

Familjepolitiken ligger honom varmt om hjärtat och han

vill ge familjerna större frihet att bestämma över sin tillvaro.

– Vi vill inte ha kvoterad föräldraförsäkring. Föräldrar ska själva få välja skola och barnomsorg och de ska kunna stanna hemma längre med barnen om de vill.

Han tycker det är allvarligt att allt fler utsätts för våld och hot i sin vardag.

– Man skall kunna vara trygg när man är ute och går. Vi är många som känner någon som blivit utsatt för brott eller så har vi själva blivit det. Det behövs fler patrullerande poliser och fler som utreder brott. Polisen skall komma när du ringer. Man ska slippa behöva fundera över om man ska ta en taxi eller om man vågar gå den korta vägen hem.

ULRIKA NILSSON